

ترشحات نوک پستان، نشانه‌ای سرطان

دکتر محمداسماعیل اکبری

استاد دانشگاه و رییس مرکز تحقیقات

سینه‌های بانوان، از فعال‌ترین غدد ترشحی می‌باشند که با شروع بلوغ شکل تشریحی خود را پیدا می‌کنند و پس از بارداری کار اصلی خود را که تولید شیر می‌باشد آغاز می‌نمایند. تولید شیر از خون از معجزات روشن خلقت است، زیرا مناسب‌ترین ترکیب را برای رشد نوزاد و کودک داراست.

اما همیشه ترشحات پستان این ترکیب معجزه آسا را تشکیل نمی‌دهند، بلکه می‌تواند در مواقعی که از بارداری و شیردهی خبری نیست هم ترشح داشته باشند. در حالت عادی ترشحات نوک پستان به چند شکل پیدا می‌شود:

ترشحات آبکی: گاهی ترشحات بی‌رنگ (به رنگ آب) از نوک پستان می‌آید، باید به آن توجه کرد و با مراجعه به پزشک و در صورت لزوم بهره‌گیری از روش‌های عکس‌برداری تشخیص درستی را برای آن مطرح نمود.

ترشحات شیری: این ترشحات هم بعد از دوران شیردهی و هم غیر از آن می‌تواند ادامه داشته باشد، به هیچ وجه ترشح نگران‌کننده‌ای نیست و در بسیاری از موارد هم خود بخود جذب می‌شود و نیاز به اقدام تشخیصی و یا درمانی نیست. در موارد نادری این ترشحات فراوان بوده و قابل کنترل نمی‌باشد که در اینصورت ممکنست به علت تحریک غده هیپوفیز (غده کوچکی در مغز که بسیاری از ترشحات بدن منجمله شیر را تحریک می‌کند) باشد و ضرورت دارد، اندازه و مختصات آن را با عکسبرداری مشخص کنیم.

ترشحات سبزرنگ: این ترشحات که از غدد شیری درون پستان منشأ می‌گیرد خطرناک نیستند و اغلب خودبخود جذب می‌شوند و کار خاصی لازم ندارند.

ترشحات قهوه‌ای: باید مطمئن باشید که این ترشحات خونی نیستند، برای تشخیص قطعه از پنبه یا پارچه سفید را به نوک سینه می‌کشند، روی پنبه بخوبی می‌توان رنگ خون را از غیر آن تشخیص داد. اگر ترشحات خونی نیست این هم مسئله‌ای ندارد و نیاز به اقدام ویژه‌ای نیست.

مواردی که در بالا ذکر شد معمولاً خطرناک نیستند و هیچکدام نشانه سرطان نمی‌باشند.

ترشحات خونی: ایجاد ترشحات خونی از نوک پستان، نشانه مهم و ارزشمندی است که تا تشخیص قطعی، باید پیگیری شود. وجود ترشحات خونی می‌تواند هم نشانه‌ای از بیماری‌های خوش‌خیم باشد و هم علامتی از بیماری‌های بدخیم (سرطان). ضایعات کوچکی که زگیل مانند هستند، در داخل مجاری شیری پیدا می‌شوند که با زخم شدن و یا کنده شدن آنها، از نوک سینه خون بیرون می‌آید و در موارد بدخیمی هم به بعثت وجود توده‌های سرطانی در داخل مجاری شیری و زخم شدن آنها خون از مجرا خارج می‌شود.

تفاوت‌هایی بین ترشح خونی خوش و بدخیم وجود دارد: در ترشح خونی بدخیم (سرطانی) از نوک پستان معمولاً نشانه‌های زیر دیده می‌شود بدون درد است، بدون درد است، معمولاً تنها از یک مجرا خونی خارج می‌شود، فقط در یک سینه اتفاق می‌افتد و دو طرفه نیست، اغلب نوک سینه به دلیل لخته شدن خون قرمز رنگ است، در معاینه پستان ممکنست توده‌ای در زیر دایره قهوه‌ای پستان (ارئول) ممکنست لمس شود.

روش‌های تشخیصی ترشحات نوک سینه:

همان طور که گفته شد بهترین وسیله تشخیص، گرفتن شرح حال درست و شناخت نوع ترشحات است، و اقدام خاص دیگری ضرورت ندارد. بیماری در مواردی که ترشحات شیری یا قهوه‌ای و سبزرنگ و زرد رنگ دارد باید از خوش‌خیم بودن آن مطمئن باشد.

در موردی که خون از مجرا خارج می‌شود و آن هم از یک مجرای منفرد و در یک پستان گاهگاهی ترشح را روی لام شیشه‌ای گرفته و به آزمایشگاه می‌فرستیم و گاهگاهی هم لازم می‌شود از ماموگرافی و یا سایر روش‌های عکسبرداری استفاده کنیم در بقیه موارد اقدام تشخیص دیگری ضرورت ندارد.

متاستاز سرطان‌ها یا چنگ‌اندازی سرطان و عاقبت آن

سرطان در لغت یونانی به معنی «خرچنگ» است و از خواص خرچنگ چنگ‌اندازی و حرکت به سمت جلو می‌باشد، این خاصیت برای سرطان هم وجود دارد. سرطان تا زمانی که در محل اولیه خود محبوس است خیلی خطرناک نیست و قابلیت کنترل بیشتری دارد، اما زمانی که از محل اولیه خود حرکت می‌کند و به سوی بقیه اعضا می‌رود خطر آن نمایان می‌گردد و در صورت عدم کنترل که معمولاً توفیق زیادی هم در این زمینه وجود ندارد، به مرگ منجر می‌شود. این چنگ‌انداز سرطان را «متاستاز» می‌گوییم. متاستازها معمولاً از ۳ راه مختلف اتفاق می‌افتد:

اول: متاستاز مستقیم: یعنی تومور سرطانی بطور مستقیم به آحشاء مجاور دست‌اندازی می‌کند، اگر چه برای این دست‌اندازی باز هم از راه‌های خونی و یا لمفاوی ممکنست استفاده می‌کند.

دوم: متاستاز از راه خون: بستگی به نوع سرطان، خون یکی از راه‌های مناسب انتقال سلول سرطانی به نقاط مختلف بدن است. به عنوان مثال در سرطان‌های نسج نرم که ما آن را (سارکوما) می‌نامیم، انتقال سلول‌هایی سرطانی معمولاً از راه خون صورت می‌گیرد. و به سرعت می‌تواند از محل دور دستی مثل اندام تحتانی یا فوقانی متاستاز را به ریه یا مغز منتقل کند.

سوم: متاستاز از راه لmf: این راه شایعترین روش انجام متاستاز است عروق لمفاوی، رگ‌های ظرفیتی هستند که در سرتاسر بدن پراکنده هستند و معمولاً در مجاورت عروق خونی قرار دارند.

اعضای بدن انسان از راه خون مواد غذایی مورد نیاز خود را دریافت می‌کنند و پس مانده‌های غذایی خود را به رگ‌های لمفی می‌فرستند. عروق لمفاوی از دورترین نقاط بدن حرکت کرده و به مجرای اصلی لمفاوی در درون قفسه صدری می‌ریزند، این مجرای اصلی هم به ورید بزرگی که حامل خون است ریخته می‌شود و خون این ورید سرانجام پس از تصفیه شدن در ریه از راه قلب به تمام بدن رسانده می‌شود، یعنی عروق لمفاوی هم سرانجام به عروق خون متصل می‌شوند.

متاستاز از راه عروق لمفاوی شایع‌ترین راه انتقال است، و اغلب سرطان‌ها مثل سرطان‌های دستگاه گوارش (زبان، دهان، مری، معده، روده و...)، سرطان‌های دستگاه تنفس (ریه، راه‌های هوایی، خنجره و...)، سرطان‌های دستگاه ادراری تناسلی (کلیه، مثانه، پروستات و...)، سرطان‌های دستگاه زنان (رحم، تخمدان و...)، سرطان‌های غدد مترشحه (مثل تیروئید، پستان و...) از این راه متاستاز می‌دهند، هر عضو پس از گرفتاری به سرطان اگر به موقع تشخیص داده شود و درمان گردد متاستاز نمی‌دهد و در حقیقت سرطان کنترل می‌شود، اما اگر تشخیص دیررس باشد و یا بخوبی درمان‌های لازم صورت نگیرد و یا نوع سرطان بسیار مهاجم باشد، از محل حرکت کرده و سایر اعضا را گرفتار می‌کند.

شایع‌ترین اعضای که سلول‌های سرطان دوست دارند به آنجا بروند و لانه‌گزینی نمایند عبارتند از:

کبد، - ریه - استخوان - سیستم لمفاوی

اعضای دیگری مثل مغز هم از متاستازها مصون نیستند.

بدلیل وجود همین خاصیت در سرطان‌ها (یعنی متاستاز) پزشکان معالج بیماران سرطانی با روش‌های مختلفی اعضای فوق‌الذکر را که خانه دوم سلول‌های سرطانی است تحت نظر می‌گیرند تا به موقع بتوانند آنها را درمان نمایند.

امروزه، سرطان‌ها را یک بیماری موضعی نمی‌شناسیم بلکه آن را ناشی از اختلالات عمده بدن مثل بهم خوردن ایمنی و ساختار سلول‌سازی می‌دانیم، لذا امیدواریم روزی با برخورد ساختاری و عمومی با سرطان توفیق مهار آن را بطور کامل پیدا کنیم و این روز دیر نخواهد بود.

انشاءالله